

СВОБОДЕНЪ ГРАЖДАНИНЪ

ОРГАНЪ НА ВАРНЕНСКОТО ЛИБЕРАЛНО БЮРО

В. „Свободенъ Гражданинъ“ ще излиза веднажъ въ седмица — Четвъртъкъ. Цѣната му за въ България: 5 лева на годината, 3 лева за шестъ мѣсеца, а за въ странство — 8 лева на година и 4 л. за шестъ мѣсеца. Обявленията: по 1 стр. 10 ст. на дума, на 2 и 3 стр. по 6 ст.; приставските обявления се приематъ прѣдплатени и по 2 ст. Единъ брой 10 с. на дума за 4 стр. Венчко, що се отнася до вѣстника, испраща се направо до администрацията му въ гр. Варна Единъ брой 10 ст.

НЕКРОЛОГЪ

Съ дълбоко душевно прискръбие извѣстяваме за безвремната смъртъ на нашия приятелъ

Вълко Стефковъ,

запасенъ подполковникъ и бившъ народенъ прѣдставителъ.

който, слѣдъ дълго болѣдуване, прѣдаде Богу духъ на 3 текущия Мартъ, въ ст. София.

Покойния бѣше единъ отъ главнитѣ дѣйци на Съединението ни съ Южна България. Като близкъ помощникъ на Генералъ Николаевъ (тогава Майоръ) той арестува, на 6 Септемврий, Дригалскій-Паша, началника на Румелийската милиция, влѣзна въ стаята на Генералъ Губернатора Гавриалъ-Паша, успокои го и му помогна да се облеке.

Прѣзъ Сръбско-Българската война той бѣ комендантъ на гр. Пловдивъ и благодарение на неговата енергия, — редътъ и тишината бѣха запазени. Въ качеството си на комендантъ и по Хиршевата желѣзница, той много спомогна за бързата евакуация на войскитѣ ни отъ Хебимчево за Пиротъ, на която прѣчеха тогава Хиршовитѣ ччювници.

Вълко Стефковъ бѣше вѣренъ и виденъ членъ на Либералната партия.

Лека ти прѣстъ незабравимий и драгий приятелю!

Отъ бюро на Либералната Дружина въ гр. Варна.

Варна, 7 Мартъ 1902 год.

ДОБРИ ФИЛОВЪ, АДВОКАТЪ,

съобщава на интересуещитѣ се, че е прѣмѣстилъ адвокатското си писалище въ зданието на Илия Шотовъ, подъ мировитѣ сѣдилища.

3—3

Извѣстие

Подписаний, Синдикъ по несъстоятелността на Доврамаджийското акц. Дружество „св. Иосифъ“ въ гр. Варна, обявявамъ на интересуещитѣ се, че до 15 Мартъ т. г. ще продамъ изцѣло стокитѣ и мебелитѣ на това дружество, оцѣнени отъ вѣщото лице, на-

начена отъ Дѣловодители, за 52,249,79 л. зл. Тия стоки и мебели ще се продадѣтъ на мѣстото, както се намиратъ въ дружественото помѣщение. въ зданието на Паница, срѣщу Градскій Съвѣтъ, гдѣто могатъ да се видятъ всѣки присѣственъ денъ и се прѣгледа описътъ имъ. Желаящитѣ да ги купятъ за прѣглеждане испоразумѣние да се отнесжтъ до менъ.

Адресъ: Д. Филовъ, адвокатъ, Варна. гр. Варна, 27 Февруарий 1902 г.

2--2

Съ почитъ: Д. Филовъ.

Варна, 7 Мартъ 1902 г.

Има-нѣма болшинство правителството на г. Данева, то ще трѣбва да остане на властѣта до приготвяванетоъ тържества, които ще станатъ на 2 идущия Августъ на Шипка и въ София. Н. Ц. В. Князътъ не желае и не може да изирѣчи на тия тържества единъ кабинетъ отъ хора, които не сж изпитани „приятели на Русия“. А днешнитѣ управници сж руски храненици съ години! Тѣмъ прѣдстои сега да използватъ благоволенieto на руската дипломация за урежданieto на много въпроси отъ международенъ характеръ, които сж спъвали естественото развитие на държавата.

Властующата партия малко се безпокои отъ това, че нѣмала до статъчно болшинство въ народното събрание. Неи едно е важно за сега: — да прѣвѣри станалитѣ избори и да прѣкара прѣзъ народното събрание бюджета. Болшинството си тя ще стѣкми постепенно, било съ декларации, било съ касирание нѣкои депутати отъ опозицията, било, най сетнѣ, съ насилие въ догълнителнитѣ избори, за да спомовече мѣста.

Заемътъ съ монопола на тютюня изглежда, като да се отлага. Правителството се надѣе, съ по мощта на Русия, да сключи другъ заемъ съ по добри условия и безъ монополи. Увѣряватъ даже, че нѣколко френски финансови групи сж му прѣдлагали вече услугитѣ си.

Опозицията бездѣйствува и хари силитѣ си по лични расправи за минали работи, които трѣбваше отколѣ да се прѣдадатъ на забвение, или най малко да се отложатъ за по благоприятно и охолно врѣме. Ако е истина за другитѣ държави, че опозицията дава тонъ на работитѣ и дерижира дѣлата на министерството, у насъ става тъкмо наопаки: тя спъва правителството и ходатайствува прѣдъ държавния глава за разтурянieto на народното събрание.

Значи и днешнитѣ управници, като бившитѣ си колеги, ще управляватъ държавата съ заеми, сюрпризи, фокуси и безъ бюджетъ. Народътъ стои заемаденъ прѣдъ не извѣстността и финансовата криза въ стага по-ярко. Той губи вече вѣра въ себе си, въ държавнитѣ си мѣже и въ надѣждата да види и у дома съ едно стабилно положение, което би му гарантирало редъ, тишина и напредѣкъ.

Печатътъ каквито мѣрки и съвѣти да прѣдлага, нито една не се взема подъ внимание отъ управляющитѣ, нито пъкъ се въсприема отъ общественното мнѣние. Изучавания никакви не ставатъ. Всѣки се лута изъ тъмнината и съ напипвания гледа да излѣзе на равното мѣсто. Една галиматия отъ мнѣния и прѣдложения, сѣканъ, че сме зидаритѣ на Вавилонската кула. Отгдѣ идемъ, на кждѣ отиваме — никой не знае.

България е рай за „партията“, за шефа ѝ, за наемни съчувственици, които тичешкомъ викатъ — „осанна“ на всѣка властъ. Навредѣ гражданитѣ сж се заловили коса за коса, сѣканъ, за животъ или смъртъ. Една морална криза, готвена отъ дълги години *умилено*, застрашава да избухне и тогава никакви заеми и монополи, никакви търговци съ признателнитѣ чувства на народа спрямо Освободителката, ни какви авторитети и пълновластници, нищо нѣма да бжде въ състояние да въспре *селятъ*, изпратенъ отъ сѣдбата за ново възраждане или заробване.

Такова е изобщо положението ни.

На прѣкъ, граждани!

Българското Търг. Параходно Д-ство.

Ето едно дѣло, основаването на което се дължи на частна инициатива. Кой не помни съ каква радостъ, съ какви надѣжди се затекаха българскитѣ граждани да се записватъ като акционери на Параходното Дружество. По цѣла България се развѣхса глагове за помощъ и съдѣйстване на това дружество, което ще носи българското име и знаме по цѣлъ свѣтъ и ще спомогне за развитието на търговията ни и по море. Правителството отъ своя страна не можеше да не подкрѣпи това народно дѣло, да не го вземе подъ свое покровителство и да не го субсидира съ пълното убеждение, че единъ денъ, рано — късно, ще може да си послужи съ българскитѣ параходи за държавни нужди.

Прѣдъ насъ стои осемгодишенъ животъ на това дружество. Ние нѣмаме за сега подъ рѣка отчетитѣ му

за да видимъ какъвъ дивидентъ е давало всѣка година на своитѣ акционери, какви обороти и разноски е правилъ прѣзъ това врѣме и изобщо, кое е недостатъчно въ управлението на дружеството за да можемъ съ една положителностъ да кажемъ за истинскитѣ причини, които влияятъ на акциитѣ му да не могатъ да добиѣтъ дѣйствителна си стойностъ.

При всичко това, сега, когато се почватъ събранията на това дружество не е безъ интересно да се каже поне това, което е явно за всѣкого, че Дружеството обѣщава единъ сигуренъ успѣхъ и че искусствено акциитѣ му, се подбиватъ отъ спекуланти, за лични тѣхни облаги. Независимо отъ това и българския печатъ неволно разсва криви свѣдѣния за състоянието на дружеството, като вѣрва на писаното отъ своя партизанинъ, тъй сѣщо по съображение спекулантски и егоистични. Доказателство на това, прочетете позива въ прѣдпослѣдния брой на в. „Прѣпорѣцъ“ и вие ще видѣте, че параходното дружество подъ управлението на демократитѣ Житаровъ и Мирски е дало най голѣмъ дивидентъ прѣзъ 1901 год., когато фактитѣ говорятъ противното. Ние знаемъ, че акционеритѣ сж получавали дивиденти въ прѣдшнитѣ години и по-голѣми, макаръ да не се управлявало то — дружеството, отъ демократи. Явно е прочее, че в. „Прѣпорѣцъ“ и дописника му съ тоя начинъ на разгледване дѣлата на дружеството, всѣватъ раздоръ и несъгласие между акционеритѣ, дразнятъ честолубието на мнозина, и партизанствуватъ съ една кауза, която трѣбва да се зацѣпва далечъ отъ напѣтитѣ партийни расправи.

Истина, имало е, па и за въ бѣдѣще може да се опитватъ да влизатъ хора, които поставени на чело на управлението сж били неспособни, още тѣеали сж го и даже гледали сж да се загнѣздатъ въ него като въ бащина мушия; но акционеритѣ винаги сж съумѣли да запазятъ интереситѣ си и да отблъснатъ всички поглъзовение на такива личности. Сѣмъ може да утвърдимъ, че за напредъ разни Лилковци, Богоеци и др. сж невъзможни въ дружеството, па и въ други дружества, защото и наредбитѣ, и условията на живота и законитѣ затрѣпватъ пѣти имъ. Но, напредъ. Активна на параходното търговско дружество е единствения, може би, отъ активитѣ на много други акционерни дружества, който отговаря напълно на дѣйствителността. Дружеството има наличностъ около 600,000 л. въ сроченъ и безсроченъ влогове въ банката, има два парахода, които днесъ може да се продадатъ за 700,000 лева минимумъ, па има и други вѣщи, които тоже иматъ извѣстна стойностъ. Вънъ отъ това

на дружеството се дължи развиването на конкуренцията на износа и то е способствувало за намаляването на тарифа до тамъ, щото днесъ единъ чувалъ брашно наприимѣръ, който се изнасяше съ 120/100 ст., се изнася само за 25 стотинки. Благодарение на българските параходи извѣстни наши артисти можаха да си намѣрятъ, пазаръ въ Турция и въ Гърция, безъ съдѣйствието на респективните правителства, разни конвенции и премии. Българския флагъ се разви въ Босфора и Солунското пристанище, пакъ благодарение на тия параходи. Изобщо състоянието на дружеството е добро и, ако то днесъ би пожелало да ликвидира събитията си, ще може да издѣли акциите си съ 90% отъ номиналната имъ стойностъ и то само отъ наличността — по 180 зл. лева срѣщу 400 зл. лв. плусъ принадлежащата се частъ отъ продажбата на параходите си. Тогава, пита се, защо се подбиватъ акциите на параходното дружество и се продаватъ отъ 180 до 200 лева златни? Ето споредъ насъ, важния въпросъ, който прѣдстои на общото събрание за изучаване. Правителството, акционери и всички, които съзнаватъ нуждата отъ това дружество, трѣбва да се сплотятъ да изучатъ всички спънки и по тоя начинъ да издигнатъ акциите на дружеството поне до номиналната имъ стойностъ. Ще се повърнемъ.

Внѣшенъ отдѣлъ

Руско-Китайското съглашение.

Англо-Японския договоръ и до сега съставлява прѣдмѣтъ на живитѣ разисквания и въ европейската преса, и въ парламентитѣ и за това не безинтересно е да се запознаемъ и съ руско-китайското съглашение, противъ което най-главното е посочено този договоръ.

Това съглашение има слѣдующитѣ главни точки: 1) За изпразняване Манджурии отъ рускитѣ войски, 2) за желѣзницата Ню-Чуанъ-Шангай-Гуанъ, 3) за търговията, минералнитѣ и минни богатства въ Манджурия и 4) за въоръженитѣ сили на Китай.

Въ силата на това съглашение, рускитѣ войски, които се намиратъ сега въ Манджурия, за изключение на отрядитѣ, необходими за запазване на желѣзницитѣ, ще бъдатъ отстранени изъ страната и при това, едната половина отъ тѣзи войски ще напусне

китайската територия въ продължение на двѣ години, а пъкъ другата половина въ продължение на три години и при условие ако редътъ бѣде възстановенъ въ северните провинции. Половината разноска по издържането на рускитѣ войски въ Манджурия ще падне върху китайското правителство, което е длъжно да ги покровителствува.

Относително желѣзницата отъ Шанхай-Гуанъ на Ню-Чуанъ, които се подъ протектарата на Русия, — тя ще бѣде прѣдана на Китай при слѣдующитѣ условия: 1) постройка на клоноветѣ отъ тази линия ще става само по прѣдварителното съгласие съ Русия, 2) нито единъ отъ клоноветѣ не може да приме рѣката Лю-Хе, 3) Ползуването съ тази желѣзница за японски и английски длъжностни лица ще бѣде ограничено и 4) на Русия ще бѣде исплатено 1 1/2 милиона тасли.

Търговскитѣ и миннитѣ прѣдприятия ще принадлежатъ на Китай; Русия само ще покровителствува тѣхното развитие и ще съдѣйствува на Китай въ парично отношение, по съ условие, че ще бѣде отстранена намѣсата, на която и да е чужда държава. Разработката на минералнитѣ богатства трѣбва да бѣде произведена съ руски капитал и всяка руска търговия ще се намира подъ покровителството на китайскитѣ власти.

По отношение къмъ въоръженитѣ сили на Китай проекта задължава Китай да не увеличава тѣхната численостъ; стратегическитѣ пунктове могатъ да бъдатъ укрѣпени, но безъ помощта на артилерията, а за инструктори въ китайската армия ще се назначатъ руски офицери.

Китайскитѣ пълномощници Ианъ-Венъ-Шао заяви, че условията поставени отъ Русия относително въоръженитѣ сили на Китай, сж оскорбителни за държавното достойнство на Китай. Периода на очистиането Манджурии отъ рускитѣ войски той смѣта за много продължителенъ, а пъкъ прѣдоставянето на Русия исканитѣ отъ нея права относително минитѣ, минерални богатства и търговията въ Манджурия споредъ него, застрашавали цѣлостта на Китай. Колкото се отнася до Ню-Чуанската желѣзница, то забраняването да строи клонове прѣди рѣката Лю-Хе трѣбва да бѣде заличенъ, а ограничаването да се ползуватъ съ линията английскитѣ и японскитѣ чиновници, трѣбва да бѣде прѣдано за обезпечение на заинтересованитѣ държави.

Французскитѣ тържества въ честъ на Викторъ Хюго.

Празнуването стогодишнината отъ ражданието на великия французски поетъ излѣзе много импозантно.

Заранъта на 26 Февруарий цѣлия Парижъ осѣмна въ празнично настрояние. Тържествата започнаха се въ Пантеона (бивша църква на св. Женевиѣва) — мѣстото гдѣто сж — положени останките на Викторъ Хюго. Фасадата на Пантеона бѣше украсена съ трицѣтни знамена, а между колонитѣ съ драпировка отъ зелено и сино кадифе, въ средата на което бѣше закрѣпенъ вензеля на Викторъ-Хюго и цифритѣ 1802—1902. Вътрѣшността на обширното здание бѣше величественно декорирана. Къмъ кубето възвишаваше се бюста на Викторъ-Хюго на висока колонна, която изникваше отъ педестала, направенъ отъ мѣхъ и транспарианс. Върху бюста на въздуха бѣше закаченъ на гирляди отъ цвѣти златенъ лавровъ вѣнецъ.

Поканенитѣ почнаха да се събиратъ отъ заранъта. Тукъ бѣха прѣдставители на гражданскитѣ и военни учреждения, на муниципалния съветъ, на академията, на дипломатическия корпусъ, на учащата се младежъ, знатнитѣ иностранци и т. н. Роднинитѣ на Викторъ Хюго, на чело съ неговия внукъ Жоржъ Хюго съ жената си и внучка Жанна и др. помѣстиха на особна трибуна и бидоха прѣдметъ на овации отъ страна на присъствающитѣ.

Отъ висшитѣ длъжностни лица на републиката пристигнаха прѣдседатели на камарата и на сената и най-сетѣ президентъ на републиката Емилъ Лубе заедно съ президента на министерския съветъ Валдекъ-Руссо.

Президентъ на републиката зае мѣсто въ първия редъ на почетна естрада. Оркестрътъ изпълни гимна „Сент-Санса“ въ честъ на Викторъ Хюго. Подиръ това министра на народното просвѣщение Лейгъ, устроител на празника въ Пантеона, произнесе бѣстияца рѣчь, която така характеризира творенията на Викторъ Хюго: „неговитѣ творения сж неотблъти и обхващатъ всичкитѣ родове на творчеството: ода и сатира, сказка и пѣсни, драма и епосъ, история и патистикъ, философия и критика“. Министра завърши рѣчта си съ слѣднитѣ думи: „отъ името на французската република, прѣклоняемъ се прѣдъ достояния поетъ, който даде на мисълта свобода, на отечеството — ве-

личие и който възвиси човѣчеството“.

Хороветѣ изпълниха и Гимна на Франция — Берлинза, артисти на французската комедия деамираха стиховетѣ на Хюго, а артисти отъ операта изпѣха „Пѣсента на напѣвѣка“ музика на Сепъ-Санса.

Втората частъ на празника стана на площада „Викторъ Хюго“, гдѣто бѣше откритъ паметникътъ му, изработенъ отъ скулптора Барнаса; паметникътъ прѣдставлява великия писателъ изобразенъ въ напѣвѣна възраст, на една скала, обкруженъ съ фигури отъ неговитѣ произведения.

Вечеръта въ Французската комедия бѣше прѣдставена драмата на Викторъ Хюго „Бурграфитъ“.

Ний неописваме грамаднитѣ тълпи, иллюминациитѣ, вечери, тостове и т. н. които сж се отличавали по своята грандиозност на това тържество.

Сгодявната на Черногорския князь Мирко.

Втория синъ на Черногорския князь Никола, князь Мирко, се е сгодилъ тѣзи дни съ прочутата хубавица, дъщеря на полковникъ Константиновичъ, който е билъ роднина на Сърбския кралъ Александъръ. По този начинъ Черногорския князь смѣта да осигури кандидатурата на своя синъ на Сърбския прѣстолъ. Обаче официозната „Политическа Корреспонденция“ твърди, че Русия никога нѣма да приеме кандидатурата на князя Мирко за сърбский прѣстолонаследникъ. Това съобщение отъ руский источникъ, публикувано въ официозния вѣстникъ на австрийското правителство, споредъ мнѣнието на дипломатическитѣ кръгове въ Виена, дава поводъ на Австрия да бѣде спокойна въ случай на появяването на тази кандидатура. Отъ сърбска страна увѣриватъ, че Русия иска съ това да покаже, че Австро-Руското съглашение си остава непокосимо за нея.

Петдесетгодишния юбилей на руския писателъ Н. В. Гоголь.

На 21 Февруарий т. г. изпълни се гѣмко половинъ столѣтие отъ деня, когато се почина руския великъ писателъ Николай Васильевичъ Гоголь, роденъ на 19 Мартъ 1809 г.

Гоголь, заема въ руската литература единствено и извънчано мѣсто. Всичко, което е обогатило тази словесностъ въ миналия вѣкъ, — всичко това иде отъ Пушкина и Гоголя. Въ цѣ-

ПОДЛИСТНИКЪ

Медицински бесѣди.

VII.

Ще побесѣдуваме съ читателитѣ за една обществена язва, която разяжда цѣлия свѣтъ, отъ които не сме чужди ние. Думата ни е за *пиянството*, неговитѣ разрушения и неговото влияние на потомството. Въ Азия намѣсто спиртливитѣ питиета хората се опиватъ съ хашишъ и афюонъ. Изчислено е, че хашишътъ се употребява отъ 300 милиона души, а афюонъ отъ 400 милиона. По много повече потребители по цѣлото земно кълбо иматъ спиртливитѣ питиета. Въ Сѣверна Америка сжществуватъ и двата вида пиянство; смѣтатъ, че тамъ има отъ 800—100 хиляди души, които се опиватъ съ афюонъ. Ако въ Америка пиянството е тѣрѣзъ много развито, то и борбата противъ него тамъ се води въ широки размѣри. Сжко тамъ най-напѣдъ сж почнали статистически да изучаватъ какъ се распространява пиянството и какво влияние има то върху човѣка. Президентъ на комисията за народното здравие въ Масачузетъ събра прѣзъ американскитѣ посланици и кон-

сули въ цѣлия свѣтъ, богатъ материалъ, както за количеството на спиртливитѣ питиета, които се произвеждатъ, тъй за потреблението и влиянието имъ върху здравнето, нравствеността и благосъстоянието на народитѣ. Отъ тѣзи статистически данни автора можа да извади заключеніе, че колкото поблизо къмъ екватора тождо по-малко спиртливия питиета се употребяватъ: въ сѣвернитѣ полси пиянството не само е по-малко, но то е и по-грубо. Най-распространенитѣ питиета сж виното, бирата и ракията. Най-много вино излиза отъ Франция — 12 милиона хектолитра, второто мѣсто заема Италия съ 30 милиона. Въ третата Франция се пияватъ до 5 милиона хекр., тъй щото на човѣкъ се падатъ по 120 литри год.; бира се пада по 22 литра, а ракия по 3 литра, въ сѣвернитѣ департаменти достига даже до 10 литри спиртъ на човѣкъ годишно. Въ Италия се пие вина до 3 милиона хектолитра, което прави на човѣкъ по 103 литра. Въ Австро-Унгария се пада по 53—54 литра вино, по 35 литра бира, и 6 1/2 литра ракия. Въ Германия се пие много ракия — до 16 1/2 литра на човѣкъ, а главно бира, която въ Бавария достига до 250 литра. Въ Берлинъ една кръчка се пада на 32 жители. Въ Белгия се пие бира до 147 литра на човѣкъ годишно. Тамъ се пада

една кръчка на 12 възрастни мъже, а въ нѣкои провинции даже на 6—7. Въ Швеция и Норвегия се издадоха много строги закони противъ пиянството, и отъ тогава то се е намалило. Въ Сѣверната Америка като сравнина разноска за брашно и за спиртливитѣ питиета, намѣриха, че за 1 година тамъ бѣло похарчено 330 милиона долара за брашно и 1 1/2 милиардъ за спиртливия питиета. Въ Русия интересни данни дава водката. Тамъ правятъ изчисление, че ако отъ цѣлото население само 1/3 него въ годината ще се падне по 27,6—28,4 1 литра водка. (Ракия правена отъ ръжъ, картофи, на крайния сѣверъ отъ исландски мѣхъ.) Ракия отъ тростъ въ Русия не се прави. Цѣлъ колкото по на сѣверъ, толкова повече спиртъ се пие. Между всичкитѣ държавни приходи, отъ питиета прѣхода съставлява повече отъ 1/4 въ общия бюджетъ.

Какво е количеството на спиртливитѣ питиета, което при постоянното имъ употребление може да прѣдизвика въ организма онова състояние, извѣстно подъ името хронически алкохолизъмъ? Този въпросъ до сега още не е рѣшенъ. Въ приютитѣ за пияници въ Америка се констатира, че тѣхнитѣ клиенти сж имали прѣди поставянето си отъ 5—20 годишно пиянство. Но тукъ играятъ, разби-

ра се, ролъ индивидуалнитѣ качества на потребителитѣ, и видътъ на спиртливитѣ питиета. Има хора, които могатъ да пиятъ много повече, безъ вреда на организма, а други се напиватъ отъ малко и се усещатъ съвършено болни. Разликата е произведена отъ другитѣ спиртливия питиета. Фактъ казва за Франция, че въ нѣкѣ департаменти каждо се употребява пакъ, случаи отъ алкохолизъмъ, възбужданъ отъ прѣстѣпленія, се падатъ по 24—30 на 100,000 жители, а въ нѣкѣ департаменти, гдѣто се пие вино, има само 2—20 случая на сжщото количество жители. Този фактъ се потвърждава и относително Италия. Отровното дѣйствието на спиртливитѣ питиета, освѣтъ количеството на спирта, които се съдържа въ тѣхъ, зависи още отъ разнитѣ смѣси. Не може да се каже обаче, че съвършено чисти спиртъ не е отровенъ; топ само намалява опасността отъ алкохолизма, но не я уничтожава съвършено. Тѣй щото всичкитѣ спиртливия питиета сж опасни и тѣ угрожаватъ съ послѣдствия както за отдѣлни лица, тъй и за обществото. Распространенето на пиянството помежду населението на цѣли държави се явява като една тежка обществена болестъ. Пиянството разрушава физическото и психическото здравие, то намалява противодѣйствието на организма

† На 4-й того се помина видния варненски гражданин **Димитър Тракоглу**, слѣдъ седмодневно болѣдуване отъ пневмония. Покойникъ се ползуваше съ уважение мажду всичкитѣ граждани и за това погребението му стана при стечение на голѣма публика. Изказваме нашето съболезнование къмъ опечаленото му семейство.

Домашно фабрикуване на ледъ.

Още единъ способъ за расхлаждане. Новооткритий способъ, особено за насъ, които чакаме само природата случайно да ни даде ледъ за лѣтнитѣ горѣщици, заслужава внимание по слѣдующата проста причина, — че за него не се изисква нито лаборатория, нито сложни апарати, а напротивъ е съвсѣмъ безопасенъ и всѣки може да го носи въ джеба си. Това откритие се дължи се дължи на американския професоръ Ролленъ Вустеръ.

Продуктътъ, съ който професоръ Вустеръ прави своитѣ изумителни опити, прѣдставлява отъ себе си *никакъво химически смѣсъ отъ амониаки соли*. Посрѣдствомъ тая соль млѣкото, водата и други жидкосты замръзватъ съ удивителна скоростъ.

До сега всичкитѣ апарати, употребявани за тая цѣль, сѣ коштували немислимо скъпо. Освѣнъ това, нѣкои отъ тѣхъ сѣ изисквали твърдѣ сложни манипулации. Новата пакъ соль може да се употребява безъ всѣкакъвъ рискъ.

Смѣсътъ отъ химическитѣ продукти, открита отъ американски професоръ, има такива незамѣними качества, че може да се употребѣи съ еднакъвъ успѣхъ, както отъ готвачката въ кухнята, така и отъ нѣкой ученъ въ лабораторията му.

Трѣбва още да се забѣлѣжи, че тая смѣсъ не губи своитѣ качества и слѣдъ употреблението ѝ. Щомъ се испари отъ нея водата, въ която е била разтворена, тя може отново да се употребѣи и то не единъ пѣтъ.

Самия процесъ на разстваряването ѝ въ водата произвежда положение на температурата. По тоя начинъ, единъ готвачъ може да приготви сладоледъ лесно и въ нѣколко минути, както би опекалъ и единъ бюфтекъ. Той може да приготви парче ледъ най много въ 20 минути. Слѣдъ извършване на такъва една операция, наливатъ солния растворъ въ голѣма садина и слѣдъ едно денонощие всичката вода се испарява и на дъното на садина остава кристализирана солта, напълно годна пакъ за ново употреблението. Така щото неголѣмо количество отъ тая соль може да дослужи цѣло лѣто.

Извѣстието за изнамирението на тая соль прѣди двѣ години, произведе цѣло внимание въ сѣверо-амер. съединени щати, гдѣто, както е извѣстно, се употребява огромно количество ледъ. За провѣряване слуха по това удивително откритие единъ отъ сътруднитѣ на французски журналъ „Revue des Revues“, се отправилъ въ Нюорската лаборатория на професора Ролленъ Вустеръ, гдѣто му се удало да присѣтствува на неговитѣ опити.

Ето какво той расправя за резултата на своето отиване. Прѣди почиването на опита професоръ Вустеръ взелъ малко отъ избратената отъ него соль и я изсипа на масата. По своя вънкашенъ видъ тя не се различава отъ готварската соль; не издава никакъва миризма и не причинява на кожата никакво усѣщане на хладъ. Слѣдъ това професора налѣлъ въ една садина вода и пусналъ въ нея малко соль, която бързо захванала да се разстваря. Поставенъ термометръ, захваналъ бързо да се понижавя. Неголѣмата стѣк-

лена трѣбичка, подобна на тия, които химичитѣ постоянно употребяватъ въ лабораториитѣ си, прѣдварително се напълни съ смѣтана, захаръ и ванили, също така, както това правятъ въ сладкарницитѣ за сладоледа. Това стѣкалце професора спушна въ садина вода въ раствора отъ неговата соль.

Трѣбва да се забѣлѣжи въ случая, за поголѣма нагледностъ, че при ползуване съ обикновенитѣ охладители (съ исключение на житкавий въздухъ) трѣбва да се чака най малко 20 минути, щото смѣтаната (каймата) да почне да се згастава и слѣдъ това трѣбва да се държи още около 1 часъ за да истине добръ. Обаче, съвсѣмъ друго става при опита на професора Вустеръ.

За голѣмо очудване на сътрудника на горѣпоменатий журналъ, слѣдъ 2 минути отъ спускането на стѣкалцето въ охладителни растворъ вече бѣха захванали да се образуватъ ледни кристали на повърхността на смѣтаната, а слѣдъ 4 минути замръзването е било пълно. Тогава професора извадилъ стѣкалцето, потъркалъ го въ дланитѣ си за да се постополи и отлѣпилъ замръзналото въ стѣклинката и истрѣси отъ нея малка бѣла замръзнала прѣчица съ твърдѣ привлекателенъ видъ, която не бѣше нищо друго освѣнъ смѣтанавъ сладоледъ. Съ тая само разлика, че вмѣсто да бѣде мекъ, както обикновенно бива сладоледа, то бѣше твърдо и хрупко като ледъ и е хрустило на жбитѣ, като леда.

Сладкарътъ даже не би билъ доволенъ отъ тоя видъ сладоледъ, защото ще бѣди прѣмръзвилъ. Обаче и на това лесно може да се помогне, защото трѣбва да се държи стѣклинката съ житкостъта въ раствора не 6, а 4 минути, или пъкъ да се раствори по малко соль.

Слѣдъ тоя опитъ професоръ Вустеръ прѣобърна въ ледъ, въ 4 минути, вода налѣта въ поголѣмъ съдъ. Въ помалко отъ 20 минути той направи 7—8 килограма ледъ. Най-послѣ той постави съдината съ раствора върху пламъка на една обикновена лампа и слѣдъ 1/2 часъ водата се испаряла и на дъното на съдината остана само слой бѣла соль.

Като оставимъ на стрвна многочисленнитѣ промѣненія които ще станатъ въ практически животъ, съ откритието на професора Ролленъ Вустеръ, ще кажемъ само, че послѣдний е мечтаелъ да употребѣи своя охладителъ за лѣчение на нѣкой болести, като напри-мѣръ, сълнечнитѣ удари, мигренъ, приливи на кръвъ въ главата и пръ съ една дума тия болести, въ които леда играй голѣма роля.

Намъ не ни е извѣстно само, дали почтения професоръ е открилъ състава на своята съ магическа сила соль и дали ти вече може да има по-широко употреблението за публиката. *И.*

Варненско Акц Винарско Д-во „Гроздъ“.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Управлението на Д-вото „Гроздъ“ обявява за всеобщо знание, че закупи всичката джиброва и калена ракия — стара и нова — произведени въ Евскиноградската изба (при двореца Сандрово).

Отъ 5 Февруарий тази година за напредъ не ще се продава ракия отъ Евскиноградската изба на никое вънкашно лице, освѣнъ на Дружеството „Гроздъ“. За това се извѣстятъ потрѣбителитѣ на този артикулъ, да се обръщатъ къмъ Дружеството, където ще оставатъ крайно доволни отъ качеството и цѣнитѣ на ракиитѣ. Освѣнъ

I ЛОВЧАНСКА ВАЛЦОВА МЪЛНИЦА „БРЪСОВЕТЪ“

въ гр. Ловечъ.

ЦАНКОВЪ, НИКИФОРОВЪ, ВЕЛКОВЪ & С-ие

ОСНОВАНА ВЪ 1898 ГОД.

Наградени съ ПОЧЕТЕНЪ ДИПЛОМЪ отъ Русс. Зап. въ 1899 г.

Наградени съ ЗЛАТЕНЪ МЕДАЛЪ ПАРИЖЪ 1900 Г.

Сбоствени кантори и депозити:
ЛОВЕЧЪ, ПЛЪВЕНЪ, СОФИЯ.

ГЛАВНИ ПРѣДСТАВИТЕЛСТВА И ДЕПОЗИТИ:
Пловдивъ, Руссе, Никополъ, Севлиево, Габрово, Свищовъ.

Главно прѣдставителство за източната частъ на България и странство (прѣзъ Черно море) въ гр. Варна.

ИЗВѢСТИЕ.

Съ настоящето си извѣстяваме, че слѣдъ послѣдвателното откриване на много кантори, депозити и прѣдставителства въ страната ни се яви необходимостъ да откриемъ и едно прѣдставителство въ източната частъ на България, за това въ началото на настоящата година открихме главно прѣдставителство за Източна България и странство (прѣзъ Черно море) съ седалище въ гр. Варна, което ще обема района: Варненски, Бургазски, Шуменски окръзи и странство, прѣзъ Черно море. Управлението на това ни главно прѣдставителство довършихме на новооткритата комисонерска кантора на

Г-нъ ДОЧО БАНКОВЪ, въ гр. Варна.

Това прѣдставителство ще дѣйствува по всички отнасящи се до производството на нашата фабрика, което като съобщаваме, умоляваме всички Г-да отъ горѣпоменатий районъ и странство, които се интересуватъ и желаятъ да иматъ сношение съ нашата фабрика да иматъ най-голѣмо довѣрие въ ново-откритото ни главно прѣдставителство и се отнасятъ до Г-нъ Банкова за всички въпроси по които биха имали нужда. При това считаме за дължностъ да съобщимъ на Г-да интересующитѣ се, че слѣдъ като на петъ пати инсталирахме фабриката си съ допълнителни машини отъ послѣдно изобретение и най-послѣдно усъвършенствувание, отъ които послѣдното съвършихме въ началото на тази година, се надѣваме, че можахме да отстранимъ и най-малкитѣ недостатѣци въ производството на фабриката си, както и въобще въ тази индустрия въ страната ни, вслѣдствие на което се надѣваме, че вече сме въ положение да задоволимъ напълно изискванията на Г-да купувачитѣ и консуматоритѣ съ доброкачествени брашна.

Понеже напѣтъ кантори и депозити сѣ вече доста разпространени и всѣки има възможността лично да опита качеството на напѣтъ брашна, за това не намираме потрѣбно да хвалимъ качеството имъ, обаче увѣремъ сме, че всѣкой ще остане доволенъ отъ тѣхъ по *вкусъ, сила, чистота* и особено че сѣ съ истински *номера*.

Особено обръщаме вниманието на Г-да купувачитѣ върху *кремовия цвѣтъ* на напѣтъ брашна — *качествено условие*, постигнато въ цѣла България *единствено* отъ напѣтъ брашна.

Мостри отъ разнитѣ качества на производството ни могатъ да се доставятъ всѣкога и всѣкому отъ прѣдставителството ни въ гр. Варна.

Гр. Ловечъ, Февруарий 1902 год.

3—2

Цанковъ, Никифоровъ, Велковъ & С-ие.

тѣзи ракии Дружеството, закупи тази година отъ града всички джибри, които бѣха за проданъ и приготви едно голѣмо количество джиброва ракия. Съ сигурна гаранция прѣпоръчва отлѣжали: **мастика, конякъ, ромъ, абсентъ, амеръ, вишновна, джиброви и калени ракии** съ съвършено износни цѣни.

Прѣпоръчва съ същата гаранция и вината си, особено отъ тази годишната реколта. Вина само отъ прѣскани — лѣкувани лозя; това качество вино не може да се намѣри никъдѣ на друго мѣсто, освѣнъ въ избата на Дружеството „Гроздъ“.

Пазете се отъ гръцкитѣ вина, тѣ сѣ подправени.

3—2

Отъ Управл. на Д-во „Гроздъ“.

Отговорникъ: **Ц. Табановъ**

Печ. Д. Тодоровъ и С-ие Варна.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Дружеството „ГРОЗДЪ“ купува тазгодишна и стара джиброва ракия, кѣщно произведение.

Купува и джибри, но запазени да сѣ. Споразумѣние въ канцеларията на Дружеството.

Варна, 20 Февр. 1902 г.

3—2

Отъ Управл. на Д-во „Гроздъ“.

Печатницата на **Добри Тодоровъ и С-ие** въ Варна приема да печата: Бланки, тефтери, регистри, брошури, вѣстници, книги, свадбени билети съ хубави украсения и изѣщни букви и разни други канцеларски потрѣбности съ *най-износни цѣни* отъ всички други печатници въ града.

Варна, 5 Мартъ 1902 год.